

הנחיות לפתרון הבחינה:

1. משך הבחינה: שעתיים.

2. חומר עזר: מחשבון ודפי טיוטה.

3. שאלות פתוחות:

א. מקום בו נדרש הסבר או נימוק, יש לעשות זאת תוך שימוש במושגים שלמדתם בקורס.

ב. הניקוד לתשובות על השאלות הפתוחות יינתן בהתאם לנכונות התשובות, לאיכות ההסברים ולמידת הדיוק בהנמקה.

ג. אם נדרשת תשובה כמותית, חשבו את התשובה המדויקת ביותר האפשרית. התשובה המדויקת ביותר עשויה לעיתים להיות מסוג של טווח.

ד. קיימת מגבלת כתיבה לשאלות הפתוחות.

הנחות:

אלא אם נאמר אחרת:

1. עקומת הביקוש יורדת משמאל לימין ועקומת ההיצע עולה משמאל לימין.

2. השוק מצוי בשווי משקל.

בהצלחה!

שאלה מס' 21 (10 נק')

הניחו ששוק הפיתות בישראל מצוי בתחרות משוכללת ובשווי משקל.

שאלה מס' 21.1 (4 נק')

הוחלט להטיל היטל (מס) בסך 100 שקלים לטון חיטה. כיצד ישפיע צעד זה על שווי המשקל בשוק הפיתות? הסבירו.

תשובה עבור שאלה מס' 21.1 (4 נק')

צעד זה עתיד לייקר את העלות השולית של יצרני הפיתות שכן חומר הגלם בו משתשמים הוא חיטה ובעקבות עליית העלות השולית ייוצר לחץ בשוק שסופו יהיה בנקודת ש"מ חדשה בה מחיר השוק עלה הכמות המוצעת פחתה. הדבר נכון במידה והיטל המס יחסי וחל גם על יצרן שמייצר פחות מטון חיטה, בהתאם לכמות שמייצר. אחרת יתכן שאף יצרן לא ישלם מס.

מחיר החיטה יתייקר, ולכן עלויות משתנות בייצור חיטה יגדלו, וכתוצאה מכך ע"ש יגדלו, ולכן ההיצע יצטמצם.

2.5
(21.1)

שאלה מס' 21.2 (4 נק')

כעת, בעקבות המלחמה באוקראינה, הצטמצם היצע החיטה בשוק העולמי ולכן מחירי החיטה בישראל עלו ב-100 שקלים לטון לחיטה. בתגובה, ביטלה המדינה את ההיטל שהוטל בשוק החיטה הישראלי. כיצד ישפיעו שני שינויים אלה על שווי המשקל בשוק הפיתות? האם שוק הפיתות יחזור לשווי המשקל ההתחלתי, טרם הטלת ההיטל? הסבירו.

כעת העלות השולית משתנה בוודאות שכן התייקרות החיטה היא רציפה. במידה והיטל המס רציף וחל באופן יחסי גם על מי שמייצר פחות מטון חיטה, אזי שיווי המשקל לא ישתנה. משום שהעלות השולית עולה באותה מידה שעלתה עם המס. כך שהחלפתן לא משנה את נק' ש"מ. לכן השוק לא יחזור לש"מ ההתחלתי טרם הטלת ההיטל.

1.5
(21.2)

המס מגולגל בחלקו על הצרכנים.

שאלה מס' 21.3 (2 נק')

מהי ההשפעה של שני השינויים הללו על הרווחה החברתית? (דהיינו, מהו השינוי ברווחה החברתית, אם בכלל, בין שווי המשקל בסעיף 21.1 ובין שווי המשקל בסעיף 21.2?)

אין צורך להסביר.

0
(21.3)

שאלה מס' 22 (5 נק')

שוק מונופוליסטי מצוי בשווי משקל. בעקבות התייקרות עלויות הייצור המשתנות של המונופול, הפדיון השולי בייצור כל כמות המוצרים של המונופול בשווי משקל יגדל.

תשובה: נכון / לא נכון / לא ניתן לדעת
הסבר:

תשובה עבור שאלה מס' 22 (5 נק')

כן. לאחר שהעלות השולית של המונפול תעלה, הכמות המוצעת שיציע המונפול תקטן והכמות המבוקשת תגדל. בעקבות כך ייווצר לחץ בשוק לעליית מחירים, עליית המחירים תוביל לכך שהפדיון השולי יגדל.

הסבר?

3

(22)

שאלה מס' 23 (5 נק')

הניחו שוק למוצר X המצוי בתחרות משוכללת ובשווי משקל. עליה במחיר מוצר אחר גרמה גם לעליה במחיר מוצר X . לפיכך, מוצר X נורמלי.

תשובה: נכון / לא נכון / לא ניתן לדעת
הסבר:

תשובה עבור שאלה מס' 23 (5 נק')

לא ניתן לדעת. ייתכן מקרה שבו X מוצר תחליפי נורמלי למוצר שעלה. ולכן בעקבות עלייה במחיר המוצר גם מחיר X יעלה בעקבות אפקט התחלופה. עם זאת ייתכן גם שא מוצר נחות. ועליית מחיר המוצר השני גורמת לצרכן להיות "עני" יותר ולכן בהתאם עולה הביקוש ממוצר נחות, עקב העלייה בביקוש מחיר מוצר X עולה. בתרחיש השני X עולה גם כשאינו מוצר נורמלי.

תשובה נכונה. אך ההסבר חסר. מדוע מחיר X עולה גם כאשר המוצר נורמלי.

3.5
(23)